

Ekspatriaattikysely 2020

Vaasan yliopisto ja Ekonomit

Tässä raportissa kuvataan Suomen Ekonomien expatriaattijäsenten vastauksia liittyen kokemuksiin ulkomailla työskentelystä sekä sen vaikutuksista jatkouralle. Kysely toteutettiin kahdessa eri vaiheessa. Ensimmäisessä vaiheessa vastaajat olivat henkilöitä, jotka olivat vastanneet edelliseen expatriaattikyselyyn vuonna 2015. Vastaajamäärän kasvattamiseksi hankkeessa tehtiin lisäksi toinen täydentävä kyselykierros liiton kautta. Vastaajia oli kokonaisuutena 186.

Hanke toteutettiin yhteistyössä Vaasan yliopiston Henkilöstöjohtamisen ryhmän sekä Ekonomit-liiton kanssa. Tutkimushanke on myös osa Euroopan Unionin rahoittamaa GLOMO-tohtorikoulutusohjelmaa sekä siihen liittyvää tutkimusohjelmaa (www.glomo.eu). Tutkimuksesta vastasivat professorit Liisa Mäkelä sekä Vesa Suutari. Lisäksi hanketutkijoina kyselyssä työskentelivät tohtorikoulutettavat Tania Biswas sekä Rodrigo Mello.

Raportti sisältää neljä eri osiota. Ensimmäisessä osiossa kuvataan vastaajien taustatietoja. Toisessa osiossa tarkastellaan tuloksia liittyen henkilöiden kehittymiseen ulkomaankomennuksen aikana. Kolmannessa osiossa tarkastellaan kansainvälisen työskentelyn vaikutuksia vastaajien jatkouraan. Neljännessä osiossa keskitytään puolestaan vastaajien kokemuksiin etätyöskentelystä ja heidän hyvinvointiinsa.

OSIO A. Vastaaajien taustatiedot

1. Sukupuoli

	n	Prosentti
mies	95	51,1 %
nainen	89	47,8 %
muu/ en halua vastata	2	1,1%

2. Perhetilanne

	n	Prosentti
Parisuhteessa, asun puolisoni kanssa	113	60,8 %
Parisuhteessa, en asu puolisoni kanssa	61	32,8 %
Ei parisuhdetta	12	6,5 %

3. Perhetilanne, lapset

	n	Prosentti
Kyllä, minulla on kotona asuvia lapsia	114	61,6 %
Kyllä, minulla on lapsia, jotka eivät asu kotona	18	9,7 %
Minulla ei ole lapsia	53	28,5 %

4. Ulkomailla työskentelyn muoto vuonna 2015

	n	Prosentti
Olin ulkomaankomennuksella työntantajani lähettämänä	52	34,2 %
Olin hakeutunut itsenäisesti ulkomaille töihin	85	55,9 %
Asuin ulkomailla muista syistä	15	9,9 %

5. Asutko edelleen samassa maassa kuin vuonna 2015

	n	Prosentti
kyllä	86	46,2%
ei, olen palannut Suomeen vuonna	93	50,0%
ei, asun jossain muussa maassa, missä	7	3,8%

6. Jos parhaillaan asut muussa maassa kuin Suomessa, oletko

	n	Prosentti
...ulkomaankomennuksella työntajan lähettämänä	52	34,2%
...hakeutunut itsenäisesti ulkomaille töihin	85	55,9%
muusta syystä, miksi	15	9,09%

7. Mikä seuraavista parhaiten liittyy sinun työtehtäviesi alaan?

	n	Prosenttia
Hallinto	31	16,8%
Asiakaspalvelu	2	1,1%
Taloushallinto/ rahoitus	64	34,8%
IT/ Tietojenkäsittely	12	6,5%
Markkinointi	10	5,4%
Myynti	22	12,0%
Tuotannolliset tehtävät	3	1,6%
Tutkimus & kehitys	5	2,7%
Muu, mikä	35	19,0%

8. Työtilanteesi tällä hetkellä

	n	Prosentti
Työskentelen kokopäiväisesti	152	82,6%
Työskentelen osa-aikaisesti	4	2,2%
Työskentelen yrittäjänä	8	4,3%
Opiskelen päätoimisesti	0	
Hoidan kotia ja/ tai omia lapsia (ja/tai olen vanhempainvapaalla)	5	2,7%
Olen työtön	8	4,3%
Olen eläkkeellä	6	3,2%
Joku muu, mikä	1	,5%

9. Käytä numeroita 1-10 kuvataksesi tämän hetkistä asemaasi organisaatiossasi. (10 = korkein taso (esim. toimitusjohtaja), 5-6 = keskitaso ja 1 = matalin taso)

	n	Prosentti
1	3	1,7%
2	5	2,8%
3	5	2,8%
4	2	1,1%
5	15	8,5%
6	45	25,4%
7	41	23,2%
8	29	16,4%
9	18	10,2%
10	14	7,5%

2. Knowing-whom (verkostoituminen)								
19 Kyky linkittää resursseja ja toimintoja kansainvälisesti	5,36 %	6,25 %	10,71 %	10,71 %	22,32 %	25,00 %	19,64 %	4,92
20 Kyky rakentaa organisaation sisäisiä verkostoja ja tiimejä yli rajojen	3,54 %	4,42 %	5,31 %	7,08 %	17,70 %	30,09 %	31,86 %	5,49
21 Kyky rakentaa ja ylläpitää organisaation ulkoista verkostoa	5,31 %	8,85 %	7,96 %	18,58 %	21,24 %	19,47 %	18,58 %	4,74
22 Merkittävien vaikuttajien (henkilöiden) tunteminen kv. organisaation sisällä	6,19 %	4,42 %	9,73 %	8,85 %	17,70 %	26,55 %	26,55 %	5,13
3. Knowing-why (itsetuntemus)								
23 Omien vahvuuksien ja heikkouksien, tarpeiden ja motiivien tunnistaminen	1,79 %	1,79 %	3,57 %	15,18 %	23,21 %	32,14 %	22,32 %	5,42
24 Käsitys siitä, mitä muut ihmiset minusta ajattelevat	1,77 %	1,77 %	3,54 %	15,04 %	23,01 %	31,86 %	22,12 %	4,83
25 Omien henkilökohtaisten arvojen ja uskomusten tiedostaminen	2,68 %	4,46 %	6,25 %	10,71 %	24,11 %	29,46 %	22,32 %	5,27
26 Omien henkilökohtaisten kehittämistavoitteiden asettaminen	3,57 %	5,36 %	4,46 %	8,04 %	25,89 %	33,93 %	18,75 %	5,24
27 Aktiivisuus omien kykyjen ja taitojen kehittämisessä	3,54 %	3,54 %	4,42 %	14,16 %	30,97 %	23,89 %	19,47 %	5,15

2. Työn luonne ulkomailla. Kun ajattelet työtäsi ulkomailla vuonna 2015, missä määrin olet samaa mieltä seuraavien väittämien kanssa (1= Täysin eri mieltä ... 5 = Täysin samaa mieltä)

	1	2	3	4	5	Keski-arvo
Tämä työ vaati minua tekemään monia työasioita, joissa käytin erilaisia taitoja ja kykyjä	1,35%	4,05%	17,57%	37,84%	39,19%	4,09
Tämä työ vaati minua käyttämään useita monimutkaisia tai korkean tason taitoja.	1,37%	8,22%	17,81%	39,72%	32,88%	3,95
Työni tulokset vaikuttivat todennäköisesti merkittävästi muiden ihmisten elämään tai hyvinvointiin	9,46%	17,57%	25,67%	29,73%	17,57%	3,28
Tämä työ oli sellainen, jossa työni laatu vaikutti moniin ihmisiin	2,7%	12,16%	27,03%	37,84%	20,27%	3,61
Tämä työ salli minun päättää itse, miten hoidan työn.	5,41%	14,86%	20,27%	48,65%	10,81%	3,45
Tämä työ tarjosi minulle huomattavasti mahdollisuuksia itsenäisyyteen ja vapauteen hoitaa työ haluamallani tavalla	4,11%	20,55%	16,44%	46,57%	12,33%	3,42
Jo työni edellyttämien tehtävien tekeminen tarjosi minulle monia mahdollisuuksia nähdä, kuinka hyvin pärjäsin.	1,35%	8,11%	27,03%	48,65%	14,86%	3,68
Aina saatuaani työtehtäväni valmiiksi, tiesin, olinko suoriutunut siinä hyvin vai en	4,05%	14,87%	21,62%	44,59%	14,87%	3,51

OSIO C. Uravaikutukset

Uravaikutuksiin liittyvässä osiossa ovat mukana vastaajat, jotka ovat palanneet kotimaahan tai vaihtaneet työtä ulkomailla.

1. Kuinka monta ylennystä olet saanut sen jälkeen, kun työsi (2015) ulkomailla päättyi?

kpl	Vastaajien määrä
0	50
1	33
2	19
3	4
4	1
5	1

2. Seuraavat väittämät vertaavat työtäsi ENNEN ulkomailla työskentelyä (2015) ja nykyistä työtäsi. Vastaa seuraaviin väittämiin:

	1	2	3	4	5	Keski-arvo
Verrattuna tehtävään ENNEN ulkomaan työtä (2015) nykyinen tehtäväni on (1) alemmalla tasolla.... (5) ylemmällä tasolla (ylennys):	6,42	6,42	22,02	18,35	46,79	3,92
Verrattuna vastuisiin ENNEN ulkomaan työtä (2015) sinulla on nykyisin (1) vähentyneet vastuut (5) kasvaneet vastuut	8,26	4,59	26,61	14,68	45,87	3,85

3. Vastaa väittämiin liittyen työmahdollisuuksiin ('Perceived employability'):

Ulkomailla työskentelyn (2015) jälkeen... (1= täysin eri mieltä---5= täysin samaa mieltä):

	1	2	3	4	5	Keski-arvo
1 Organisaatio, jossa työskentelin, piti minua avainresurssina	11,93	15,60	16,51	38,53	17,43	3,34
2 Ottaen huomioon taitoni ja kokemukseni, silloinen työnantajani piti minua arvokkaana resurssina	7,41	14,81	19,44	29,63	28,70	3,57
3 Minulle oli monia mahdollisuuksia tarjolla omassa organisaatiossani	26,36	22,73	26,36	17,27	7,27	2,56
4 Vastaavanlaisen työpaikan hankkiminen uudelta työnantajalta oli/ olisi ollut helppoa	19,27	18,35	25,69	24,77	11,93	2,91
5 Tarjolla oli useita työpaikkoja, jotka vastasivat taitojani ja kokemustani	25,00	17,59	30,56	16,67	10,19	2,69
6 Ottaen huomioon taitoni ja kokemukseni, muut organisaatiot pitivät minua arvokkaana resurssina	11,21	9,35	28,97	35,51	14,95	3,34

4. Kuinka monta kertaa rekrytoija tai 'headhunter' on ottanut sinuun henkilökohtaisesti yhteyttä sen jälkeen, kun työsi (2015) ulkomailla päättyi?

kpl	Vastaajien määrä
0	40
1	11
2	17
3	10
4	5
5	11
>7	14

5. Seuraavat väittämät liittyvät uratyytyväisyyteen.

Vastaa väittämiin (1= täysin eri mieltä---5= täysin samaa mieltä):

	1	2	3	4	5	Keski-arvo
1 Olen tyytyväinen menestykseen, jonka olen urallani saavuttanut	3,67	4,59	15,60	50,46	25,69	3,90
2 Olen tyytyväinen siihen, miten olen edennyt kohti uratavoitteitani	3,67	8,26	24,77	39,45	23,85	3,71
3 Olen tyytyväinen siihen, miten olen edennyt kohti tulotasotavoitteitani	4,59	10,09	30,28	32,11	22,94	3,59
4 Olen tyytyväinen siihen, miten olen edennyt kohti ylenemistavoitteitani	7,34	9,17	29,36	37,61	16,51	3,47
5 Olen tyytyväinen siihen, miten olen edennyt kohti tavoitteitani uusien taitojen kehittymisen suhteen	1,83	4,59	17,43	51,38	24,77	3,93

6. Osaamisen ja nykyisen työtehtävän yhteensopivuus. Missä määrin koet ulkomailla työskentelysi (2015) aikana kehittyneiden taitojesi ja kykyjesi vastaavan nykyisen työsi asettamia vaatimuksia asteikolla (1) "ei ollenkaan" ... (5) "täysin"?

	1	2	3	4	5	Keski-arvo
1 Minun henkilökohtaisten taitojeni ja nykyisen työni vaatimusten välinen yhteensopivuus on erittäin hyvä.	2,73 %	9,09 %	24,55 %	34,55 %	29,09 %	3,78
2 Minun kykyni ja työssä saamani koulutus sopivat hyvin yhteen minun nykyisen työni vaatimusten kanssa.	3,64 %	10,91 %	22,73 %	30,00 %	32,73 %	3,77
3 Minun henkilökohtaiset kykyni ja koulutukseni sopivat hyvin yhteen nykyisen työni minulle asettamien vaatimusten kanssa	3,70 %	9,26 %	17,59 %	28,70 %	40,74 %	3,93

OSIO D. Etätyöskentely ja hyvinvointi

Tässä osiossa aineisto on jaettu ekspatriaatteihin (n=93) ja kotimaahan palanneisiin vastaajiin (repatriaatit, n=93).

1. Teetkö tällä hetkellä etätöitä koronakriisin vuoksi?

Ekspatriaatti	Prosentti
Kyllä, työskentelen etänä noin (% työajastani)	87,6 %
Ei, teen työtä työpaikalla (esim. toimistolla)	12,4 %
Minun ei ole annettu tehdä etätöitä	0%

Repatriaatti	Prosentti
Kyllä, työskentelen etänä noin (% työajastani)	95,2%
Ei, teen työtä työpaikalla (esim. toimistolla)	3,6 %
Minun ei ole annettu tehdä etätöitä	1,2 %

2. Jos teet etätöitä, onko sinulla erillinen työpiste/-huone, jossa työskentelet?

ekspatriaatti	n	Prosentti
Kyllä	45	52,3%
Ei	41	47,7%

repatriaatti	n	Prosentti
Kyllä	52	55,9%
Ei	34	36,6%

3. Kun palataan jälleen normaalioloihin, olisitko halukas jatkamaan etätöitä?

ekspatriaatti	n	Prosentti
Haluan tehdä etätöitä samassa määrin kuin ennen poikkeusoloja	26	29,5%
Haluan tehdä enemmän etätöitä kuin ennen poikkeusoloja	54	61,4%
Haluan tehdä vähemmän etätöitä kuin ennen poikkeusoloja	3	4,5%
En halua tehdä lainkaan etätöitä	4	4,5%

repatriaatti	n	Prosentti
Haluan tehdä etätöitä samassa määrin kuin ennen poikkeusoloja	21	23,9%
Haluan tehdä enemmän etätöitä kuin ennen poikkeusoloja	59	67%
Haluan tehdä vähemmän etätöitä kuin ennen poikkeusoloja	8	9,1%
En halua tehdä lainkaan etätöitä	0	0%

4. Verrattuna aikaan ennen koronakriisiä, onko työsi määrällinen kuormitus

ekspatriaatti	n	Prosentti
Vähentynyt	14	15,7%
Pysynyt ennallaan	53	59,6%
Kasvanut	22	24,7%

repatriaatti	n	Prosentti
Vähentynyt	17	18,3%
Pysynyt ennallaan	41	44,1%
Kasvanut	25	26,9%

5. Organisatorinen tuki

Ajattele kokemuksiasi etätöihin liittyen koronakriisin aikana, kun vastaat seuraaviin väittämiin (1= hyvin vähän tai ei lainkaan; 2 = vähän, 3=kohtalaisesti, 4= melko paljon 5= erittäin paljon)

Ekspatriaatit ja repatriaatit (ryhmien välillä ei tilastollisesti merkitseviä eroja)	1	2	3	4	5	Keski- arvo
Organisaationi kommunikoi kanssani säännöllisesti	1,8%	10,5%	21,1%	42,1%	24,6%	3,77
Organisaationi saa minut tuntemaan olevani osa tiimiä	2,4%	11,8%	20,6%	41,2%	24,1%	3,73
Organisaationi tarjoaa selkeää informaatiota odotuksista ja säädöksistä	2,9%	11,2%	25,3%	40,6%	20,00%	3,64
Organisaationi tarjoaa teknologista tukea, jota tarvitsen voidakseni työskennellä tehokkaasti	4,2%	7,7%	20,8%	44,6%	22,6%	3,74

6. Esimieheltä, kollegoilta, perheeltä ja virtuaaliyhteisöiltä saatu tuki.

Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä? Etätyötä ajatellen ...

Ekspatriaatit ja repatriaatit (ryhmien välillä ei tilastollisesti merkitseviä eroja)	Erittäin harvoin/ Ei koskaan	Melko harvoin	Joskus	Melko usein	Koko ajan/ lähes koko ajan	Keski- arvo
Saatko tarvitessasi esimieheltäsi tukea ja apua työssäsi?	4,1%	12,9%	24,6%	36,3%	22,2%	3,60
Tarvittaessa, kuunteleeko esimiehesi sinua työtehtäviisi liittyvissä ongelmassa?	3,00%	7,7%	17,2%	38,5%	33,7%	3,92
Arvostaako esimiehesi saavutuk- siasi työssä?	2,3%	9,4%	19,9%	33,9%	34,5%	3,89
Saatko tarvittaessa tukea ja apua työhösi kollegoiltasi?	1,2%	3,5%	14,0%	47,1%	34,3%	4,10
Ovatko kollegasi tarvittaessa halukkaita kuuntelemaan työhösi liittyviä ongelmia?	1,7%	4,6%	22,0%	43,9%	27,7%	3,91
Arvostavatko kollegasi saavutuk- siasi työssä?	0,6%	4,0%	19,5%	48,9%	27,0%	3,98
Voitko tarvittaessa jutella ystäviesi kanssa työhösi liittyvistä ongelmista?	4,0%	12,1%	24,7%	37,4%	21,8%	3,61
Voitko tarvittaessa jutella puolisosi tai jonkun muun läheisen henkilön kanssa työhösi liittyvistä ongelmista?	5,8%	8,1%	11,6%	32,4%	42,2%	3,97
Koetko että ystäväsi/ perheesi tarjoaa tukea jos asiat käyvät hankaliksi töissä?	4,0%	7,5%	17,9%	37,6%	32,9%	3,88
Koetko, että saat tukea virtuaalisista yhteisöistä (esim. Facebook-ryhmät)?	55,6%	22,2%	14,6%	5,3%	2,3%	1,77

7. Etätyötyytyväisyys

(1 = täysin samaa mieltä --- 5 = täysin eri mieltä)

Ekspatriaatit ja repatriaatit (ryhmien välillä ei tilastollisesti merkitseviä eroja)	1	2	3	4	5	Keski- arvo
Yleisesti ottaen, pidän siitä että voin työskennellä kotona (tai muussa etätyöhön sopivassa paikassa)	33,3%	19,5%	8,6%	22,4	16,1%	2,68
En pidä etätyöstä.	15,4%	16,6%	12,6%	20,0%	35,4%	3,43
Kaikki seikat huomioiden, olen melko tyytyväinen etätyöhön.	27,7%	23,2%	13,0%	22,6%	13,6%	2,71

8. Ovatko ajatuksesi etätöystä muuttuneet koronakriisin aikana?

ekspatriaatti	n	Prosentti
Kyllä, positiiviseen suuntaan	44	48,4%
Kyllä, negatiiviseen suuntaan	3	3,3%
Ajatuksissani ei ole tapahtunut muutosta	44	48,4%

repatriaatti	n	Prosentti
Kyllä, positiiviseen suuntaan	44	50%
Kyllä, negatiiviseen suuntaan	5	5,7%
Ajatuksissani ei ole tapahtunut muutosta	39	44,3%

9. Työhyvinvointi (1= täysin eri mieltä---6 täysin samaa mieltä)

	ekspatriaatit	repatriaatit	Ryhmien välinen vertailu (t-testi)
Työuupumus (1=vähemmän uupunut – 6= uupunut)	2,7	2,8	Ryhmien välillä ei tilastollisesti merkitsevää eroa
Työn imu (1=harvoin työn imua – 7= usein työn imua)	5,7	5,6	Ryhmien välillä ei tilastollisesti merkitsevää eroa

10. Asuinympäristön koetut terveys- ja turvallisuusriskit

(1=ei lainkaan tai hyvin vähäisessä määrin --- 5= erittäin usein tai koko ajan)

	Ekspatriaatit (n=93)	Repatriaatit (n=91=)	Ryhmien välinen vertailu (t-testi)
Terveys- ja turvallisuusriskit	1,85	1,43	Ryhmien välillä on tilastollisesti erittäin merkitsevä ero

11. Kun ajattelet elämääsi kokonaisuudessaan, onko tilanne muuttunut koronakriisin aikana?

ekspatriaatti	n	Prosentti
Kyllä, vaikeammaksi	27	29,7%
Kyllä, paremmaksi	15	16,5%
Ei ole tapahtunut muutosta	49	53,8%

repatriaatti	n	Prosentti
Kyllä, vaikeammaksi	21	22,8%
Kyllä, paremmaksi	19	20,7%
Ei ole tapahtunut muutosta	92	56,5%